Hallituksen esitys muutoksiksi jakeluvelvoitteeseen

Ilmastopaneelin lausunto
Talousvaliokunta 10.10.2024

Jyri Seppälä, Ilmastopaneelin puheenjohtaja, , Suomen ympäristökeskus Syke

SUOMEN ILMASTOPANEELI

Arvio esitetyistä muutoksista – huonot ja vesittävät toimet

- Jakeluvelvoitteen tason loiventaminen suhteessa nykylainsäädäntöön ei ole kannatettavaa liikenteen tarvittavan puhtaan siirtymän sekä ilmastotavoitteiden näkökulmasta → **jakeluvelvoitteen taso tulee palauttaa hallituksen esittämiä muutoksia edeltävälle tasolle vuodesta 2025 lähtien.**

- Jakeluvelvoitteen ohjausvaikutusta vesittävät toimet
  - **Julkisesti ladatun sähkön** ja **välituotevedyn** sisällyttäminen laskee niiden energiasisällön verran muutoin jaettavan uusiutuvan polttoaineen määrää → jakeluvelvoitteen tasoa tulisi nostaa näiden arvioidun summan verran, jotta vesittävä vaikutus perutaan
  - **Seuraamusmaksutasojen** lasku ei pidä ottaa käyttöön - ei ole takuita siitä, että näillä rahoilla voidaan saada vastaavaa päästövähennystä taakanjakosektorilla lisäisenä

Suurimman päästöjä kasvattavat toimet	**Päästövaikutus 2025-2030**
Jakeluvelvoitteen loiventaminen	3,9 Mt
Julkisesti ladatun sähkön sisällyttäminen ilman jakeluvelvoitteen tason nostoa	1,1 Mt

Arvio esitetyistä muutoksista – hyvät toimet

- Periaatteessa hyvin toteutettu **joustomekanismi** lisää kustannustehokkuutta ja toimii kotimaisen hiilimarkkinan pilottina
  - Kannatettavaa, jos edellä esitetyt jakeluvelvoitteen tason korjaustoimet toteutetaan ja toimenpiteiden toteutuskriteerit (erit. lisäisyys ja maankäyttösektorin toimien pysyvyys) pystytään varmistamaan (osaavat resurssit olemassa).

- **Muiden kuin bioperäisten uusiutuvien polttoaineiden (RFNBO, sähköpolttoaineet) erillisvelvoite** tukee suomalaisten yritysten tuotekehitystä, edistää varautumista lentopolttoaineiden sekoitevelvoitteeseen eikä sisällä biopolttoaineisiin liittyvää maankäyttöriskiä.

Muut huomiot hyvän kehityksen takaamiseksi

- Vuoden 2030 jälkeen ajoneuvojen päästöjä tulee vähentää sähköistymisen, sähköpolttoaineiden ja vedyn avulla biopolttoaineiden (pl. biokaasu) käytön lisäämisen sijaan.

Päätöksenteossa huomioitava politiikkajohdonmukaisuuden hyödyt taloudelle

- LULUCF ja taakanjakosektori katsotaan tavoitteiden saavuttamisessa yhteissummana. Toimintavaihtoehdot:
  - Yksiköiden hankinta
    - » Hinta ja saatavuus epävarmoja, maksu ulkomaille
  - Lisäisiä toimia taakanjako- ja LULUCF-sektorilla
    - » Puhtaan siirtymän edistyminen & investoinnit ja toimeliaisuus kotimaassa
- HE:n hintahaarukka (30–300 €/t) arvottaa jakeluvelvoitteen ehdotetut muutokset välille 0,15–1,5 mrd. €, kun päästölisä on 5 Mt → päättäjien tulee huomioida päästövähennystoimista luopumisen taloudelliset seuraukset tavoitteiden saavuttamisessa

- Lähtötilanne 2030-lukuun tarvitaan hyvään asentoon eli tavoitteet tulee olla saavutettu, sillä fossiilisia polttoaineita liikenteessä tullaan ajamaan alas voimakkaasti kohti vuotta 2040 → ennustettava, vähittäinen mutta määrätietoinen kehitys antaa toimijoille sopeutumistilaa ja on edullisempaa kuin äkilliset, jyrkät muutokset

Kiitos!

Jyri Seppälä
Ilmastopaneelin puheenjohtaja

jyri.seppala@syke.fi